

Như nhiều quốc gia khác, Philippines muốn được lập nên trong chính sách đối ngoại. Chậm chút quan hệ với Trung Quốc là động thái để tăng ưu thế của Philippines trước các đồng minh hiện tại, nhưng có những giới hạn của việc này

Tuần trăng mật, Bộ trưởng Ngoại giao Philippines Cao Hào Thành đã hoãn chuyến thăm Philippines. Nhiều nguồn tin giấu tên thuộc Bộ Ngoại giao và Bộ Tài chính Philippines cho biết Trung Quốc hoãn chuyến thăm là do Ngoại trưởng Philippines Perfecto Yasay trích Bộ Kinh tế cuộc họp của Hiệp hội Các Quốc gia Đông Nam

Á (ASEAN) hôm 21/2 - chỉ hai ngày trước thời điểm chuyển thềm theo dế kiển. Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị cho biết cuộc gặp chỉ đơn giản là buổi hoãn chỉ không phải buổi họp, và hai bên vẫn đang chuẩn bị triển khai các thỏa thuận hợp tác kinh tế đã được thảo luận trước đó. Tuy nhiên, ông Vương Nghị cũng cho rằng những bình luận của Philippines nhằm vào Trung Quốc là “đáng tiếc”.

Kể từ khi ông Duterte lên nắm quyền, Philippines đã chọn cách tiếp cận cởi mở, thậm chí có thể coi là liên minh với Trung Quốc để cùng chia sẻ lợi ích. Sự cởi mở này được thể hiện rõ qua chuyển thềm Bắc Kinh của ông Duterte hồi tháng 9/2016. Trước đó, ông Duterte tuyên bố với nhiều thỏa thuận hợp tác kinh tế - đầu tư, không đơn thuần Philippines “tách rời” khỏi Mỹ. Tuy nhiên, thời kỳ “trăng mật” giữa hai nước hóa ra lại ngắn ngủi. Các khoản đầu tư chia được ký kết hay triển khai, mà chỉ mới dừng ở cam kết. Tháng 1/2017, Philippines gửi công hàm phản đối hành động của Trung Quốc ở Biển Đông, liền sau đó là phát biểu của Bộ trưởng Quốc phòng Delfin Lorenzana cho rằng hoạt động quân sự hóa các đảo nhân tạo của Trung Quốc ở vùng biển này là “rất đáng ngại”. Nói cách khác, Manila đã theo đuổi một quan điểm “mù mù” trong mối quan hệ với Bắc Kinh.

Vì Trung Quốc biết đởp, xây đảo nhân tạo, quân sự hóa Biển Đông chia sẻ thềm chung minh được giá trị chiến lược rõ ràng. Tuy nhiên, một liên minh tiềm năng với Philippines là điều hoàn toàn khác. Nó sẽ giúp Bắc Kinh lấy đi một đồng minh chỉ chốt của Mỹ tại khu vực. Kể từ đó, nếu được Manila sẵn lòng cho phép đơn trú quân sự, Trung Quốc sẽ có sự hiện diện chiến lược thực chốt lớn đầu tiên ở khu vực. Đây là lý do tại sao Trung Quốc sẵn lòng bỏ ra tới 20% tổng số vốn đầu tư nước ngoài trên toàn thế giới đổ vào Philippines, điều này là quan hệ song phương tốt đẹp hơn. Kéo Philippines khỏi tay đối thủ và biển nước này trở thành đồng minh sẽ giúp Trung Quốc có được lợi thế nhiều hơn bất kể hoạt động xây dựng đảo nào.

Chính vì vai trò tiềm năng của Philippines mà Trung Quốc nên lúc bấy giờ công sức để bỏ qua mối quan hệ này, nếu biết là việc đưa ra nhiều kế hoạch hợp tác kinh tế lớn hay chấp nhận quan điểm “mù mù” của Philippines về quan hệ chiến lược. Tuy nhiên, điểm biển tại Hội nghị Ngoại trưởng các nước ASEAN hôm 21/2 đã đi quá xa. Trung Quốc phiến lòng và sự cố này khi xét đơn bởi chính ông Lorenzana bùng lên chốt trích. Phát biểu trước báo giới sau cuộc họp của các ngoại trưởng ASEAN, ông Lorenzana cho rằng các bước đi của Trung Quốc là đáng ngại, kích động quân sự hóa tại khu vực và đây là quan điểm chung của các nước tham dự hội nghị.

Sẽ thực không phải như vậy vì tuyên bố chính thức của hội nghị không đơn cùng đơn

nội dung này. Điểm mấu chốt ở đây chính là việc Philippines công khai trích Trung Quốc và khối đồng minh ASEAN thối chí quan điếm thặng nhất không hài lòng về cách hành xử gây hấn của Bắc Kinh. Câu hỏi then chốt sau diễn biến này là: Tại sao Philippines lại quyết định làm điếu này trong thời điểm hiện nay? Thoáng nhìn, đây là điếm khác lạ khi xét đến việc Tổng thống Duterte hôm 20/2 vừa tiếp phái đoàn Ban liên lạc quốc tế đồng Cộng sản Trung Quốc, mặt cuộc gặp được coi là hậu hảo, phù hợp với đề nâng cấp quan hệ Trung Quốc-Philippines.

Câu trả lời được thối chí trên ba khía cạnh. Về mặt công khai, không phải ngẫu nhiên khi chỉ một ngày sau phát biểu của ông Lozenrana, quan chức Mỹ tiết lộ thông tin với hãng tin Reuters về việc Trung Quốc gần như hoàn tất việc xây dựng các cấu trúc đá cốt bê tông tên là đảo đá không tên xa trên các đá Subi, Mischief (Vành Khăn) và Fiery Cross (Chợ Thịt) thuộc quần đảo Trường Sa. Hơn nữa, phía Mỹ đã chia sẻ thông tin tình báo với Philippines trước khi tiết lộ ra bên ngoài.

Một tầng nấc khác, đó chính là do sức ép hậu trường nhòm vào Philippines từ Mỹ và Nhật Bản. Mỹ là nước cung cấp hỗ trợ quốc phòng cho Philippines, cũng là đối tác thương mại và nhà đầu tư nước ngoài lớn ở Philippines. Mỹ không muốn Philippines xích lại gần Trung Quốc và có thể đưa ra nhiều đề xuất mà ông Duterte mong muốn như tăng đầu tư, giảm chi trích để với các chính sách để nội của Manila và chế độ hân trong việc báo về lợi ích của Philippines ở Biển Đông. Nhật Bản cũng là nhà đầu tư lớn ở Philippines. Mỹ và Nhật Bản có thể bỏ qua việc Philippines “ve vãn” Trung Quốc, nhưng họ cũng có thể nhắc nhở Philippines về những hậu quả khôn lường nếu chính quyền Tổng thống Duterte thực thi những bước đi đúng như những tuyên bố cứng rắn.

Cấp độ đưa chính trị, mặt thối chí hiện nhiên là cả Trung Quốc và Philippines đều tuyên bố chế quyền tài nhiều khu vực của đảo phân định rõ ràng và không bên nào chịu nhượng bộ yêu sách của mình. Với Philippines, việc đánh để chế quyền để để lợi ích có được từ liên minh với Trung Quốc không có nhiều ý nghĩa. Thậm chí tìm kiếm nhiều để tác khác, khi mà rất nhiều đồng minh có sức nặng muốn báo về Philippines chế không muốn chìm chế quyền của nước này. Việc Trung Quốc rút lui yêu sách chế quyền có thể hợp lý hân, nhưng chế nghĩa dân tộc là cấu thành quan trọng trong tính chính danh của đồng Cộng sản Trung Quốc. Để bỏ yêu sách ở Biển Đông sẽ khiến hình ảnh của chính quyền và cá nhân Chế tịch Tập Cận Bình suy yếu, và đó là một trong nhiều lý do mà giới cầm quyền Trung Quốc không chấp nhận thời điểm hiện nay.

Tóm lại, như nhiều quốc gia khác, Philippines muốn được lập nhiều hơn trong chính sách đối ngoại. Chạm chút cho quan hệ với Trung Quốc là vấn đề kén chọn để tăng ưu thế của Philippines trước các đồng minh hiện tại, nhưng có những giới hạn cho bước tiến của quan hệ này. Việc Trung Quốc bắt ngỏ hoãn chuyển thềm của Bộ trưởng Thông tin Cao Hò Thành cho thấy một trong những giới hạn đó.

Theo "[Geopolitical Future](#)"

Vũ Hiên (gt)